

Jelena Prokofjeva teeb ka ise ajakirjanikutööd – ta toimetab kaks korda kuus eesti ja vene keeles ilmuvat ajalehte Krimmi Eestlased.

ARVO KULDKEPI foto

Vildest ja eestlastest, kes ikka veel oskavad üllatada

Vildest ja eestlastest, kes ikka veel oskavad üllatada

Tõnis Tõnisson

Seoses Eduard Vilde 140. sünniaastapäeva tähistamisega tegi Eestisse visiidi Krimmi etnograafiamuuseumi eesti sektori juhataja Jelena Prokofjeva. Tartu Kirjanduse Majas peetud mälestuskonverentsil "Igihaljas Vilde" esitas ta koos kolleeg Juri Lapteviiga ettekande "Krimm Eduard Vilde reisikirjades ja reisikirjade tähendus Krimmi ajaloo uurijatele".

Lisaks konverentsile oli Jelena Prokofjeva külas Tallinnas Eduard Vilde majamuuseumis, Eesti Majas ja paljudes teistes Vildega seonduvates kohtades. Paar päeva veetis ta ka Rapla maal, olles Inglistel Krimmi eestlastega tihedaid kontakte pidavate Hindremäede juures. Loomulikult käidi ka Mahtras ammuse talupoe-gade sõja maadel ja sinna juurde kuulvas muuseumis. Napi pool tundi näpistas Jelena Prokofjeva ka Nädalise lugejate jaoks, et jagada oma Eesti-visiidi muljeid.

Eduard Vilde märkmed on asendamatu ajalooallikas

Jelena Prokofjeva kinnitab, et ajakirjaniku sulega sada aastat tagasi kirja pandud reisimärkmed on tänuväärne uurimismaterjal mitte ainult Eestis, vaid ka Krimmis, sest lisaks sealsete eestlaste elu-olu kirjeldamisele tegi kirjanik ülestähendusi ka teiste rahvaste kohta. Sama väärtuslikuks peab ta ka romaani "Prohvet Maltsvet".

2004. aasta septembris, kui möödus 100 aastat Vilde olulisest reisist, pühendati sellele Krimmi etnograafiamuuseumis ajalookonverents ja avati eesti asunduses, mis praegu kannab Berigovoje nime (Vilde ajal veel tataripärane Zamruk), mälestuskivi.

Jelena Prokofjeva räägib, et 11 aastat tagasi asutatud etnograafiamuuseum talletab Krimmis elanud rahvaste ajalugu. Üldse on kokku pandud 15 ekspositsiooni. Eesti sektor on töötanud

muuseumi asutamisest peale väga tihedas koostöös kodueestlastega. Aastatega on lisandunud nii palju uut materjali, et praegu on kavas väljapanekut oluliselt laiendada, kusjuures üks püsivurk tahetakse pühendada Vildele.

Vaimustatud eestlastest

Sektori juhataja ei väsi imetlemast eestlasi, kes suutsid suhteliselt isoleeritud elades säilitada nii pikaks ajaks oma keele ja kultuuri. Jelena Prokofjeva abikaasa on ka eesti juurtega. Tema vanaema kuulus Simferopoli eestlaste hulka.

Prokofjeva oli Eestis teist korda ja on siinnähtust (ja kogetust) endiselt vaimustatud.

On asju, millele me ise ei oska tähelepanu pöörata. Näiteks on külalist kõige enam vapustanud eestlaste sümbioos loodusega. Tal on meeldivaid mälestusi Lõuna-Eesti taluperedest, kes elavad praktiliselt metsas ja on samas ometi väga tihedalt seotud ka tsiviliseeritud maailmaga. "Kui inimene on metsaga sellises kontaktis, nagu kogesin Lõuna-Eestis, siis ei saa ta ju loodusele halba teha," jagab külaline õhinal oma muljeid. Etnograafina on ta märganud, et eestlaste perekonnanimedes on palju puude nimesid ja seob sedagi meie looduslähedusega. Krimmi etnograafiamuuseumis talletatakse mälestusi sellest, kuidas oma uue elu stepi rajanud eestlased käisid

päevalillepõldudel suurte lillede sahistamist püüdnud, et vaigistada igatsust kodumetsade kohina järele.

Ka seekordsest visiidist oli tal kaasa viia meeldivaid mälestusi. Teiste hulgas näiteks Mahtra muuseumist, millest Vilde loomingu hästi tundev külaline rääkis ülivõrdes. Ja muidugi Eeru kõrtsist, kus on selgelt tajutav enam kui sajanditagune miljö, milles teadja inimene oskab ennast ammustusse aegadesse tagasi mõelda.

Ühest ootamatust kohtumisest tahtis Jelena Prokofjeva veel rääkida. Tema lemmikansamblite hulka kuulub Ultima Thule. Jelenal on kodus plaat ansambli ja laulja Siiri Sisaski ühisloomingust, mis sündis mõni aasta tagasi "Mahtra sõja" etenduse käigus. Nüüd Tallinnas olles viis Vilde majamuuseumi direktor Liivia Viito Jelena Prokofjeva ühel õhtul Eesti Majas kokku Ultima Thule liikme Riho Sibulaga. Siit sõitis Prokofjeva koju Sibula autogrammi ja lubadusega Krimmi esinema minna, kui peaks tulema vastav kutse. Arvata võib, et varem või hiljem see kutse ka esitatakse.

Ehk mitte küll päris Vilde eeskujul, rohkem olude sunnil, teeb Jelena Prokofjeva ka ise ajakirjanikutööd – ta toimetab kaks korda kuus eesti ja vene keeles ilmuvat ajalehte Krimmi Eestlased, mis on pühendunud Krimmi ja Eesti kultuurisidemete valgustamisele ning selle paljurahvusliku elupaiga põneva ja rikka ajaloo avamisele.

Otse loomulikult ei saanud 15kraadisest Simferopolist siia tulnud naine jätta ülistamata meie imeilusat päikesepaisteliseid talveilma. Eks me naudi ju isegi seda.